

En rundvandring i Masthuggskyrkan

foto: Håkan Berg

- Klicka på de olika textlänkarna nedan för att läsa mer om kyrkan och dess interiör.
- På varje sida finns en tillbaka-knapp till första sidan.

Masthuggskyrkan

(exteriör)

Till första
sidan

Sigfrid Ericson 1878 -1958

När Masthuggs församling skulle bygga en ny och större församlingskyrka utlystes en arkitekttävling. Den vanns av Sigfrid Ericson och placeringen blev på Stigbergets topp. Sedan kyrkans tillblivelse (1910-1914) har den varit ett landmärke och en signaturbyggnad för Göteborg.

Kyrkan ser ut att växa upp ur berget med sin grund av natursten. Det sägs att arkitekten noga studerade varje sten för att få den rätta placeringen för var och en.

Arkitekten Sigfrid Ericson har också ritat andra kyrkor i och omkring Göteborg, bland annat Johannebergskyrkan från 1940 och Surte kyrka byggd 1912, samt deltagit i utformningen av Götaplatsen.

Masthuggskyrkans torn och klockor

Tyvär kan vi ur säkerhetssynpunkt inte ha visningar av tornet och utsikten, men så här ser det ut från tornluckorna.

Till första sidan

Tornet är 62 meter högt (127 m över havet)

Klotet har en diameter på cirka 1,5 meter.
Tornspiran utformad som ett kors är 7 m hög.
Spiran avslutas med en torntupp gjord i koppar.

Masthuggskyrkan har två klockor. De är gjutna på Götaverken 1914. Det berättas att första gången de ljud var vid Första världskrigets utbrott sommaren 1914. Kyrkan var ännu ej invigd då påbud om att alla rikets kyrkklockor skulle ringa till allmän mobilisering. Nästa gång klockorna ringde var vid kyrkans invigning på Tacksägedagen i oktober samma år.

Storklockan väger 3200 kg och
Lillklockan 2000 kg.

Masthuggskyrkan

(interiör)

Till första
sidan

foto: Håkan Berg

Kyrkan är byggd i nationalromantisk stil.

Innertaket är granstockar som behandlats med utspädd salpetersyra och ammoniak och sedan bränts med blåslampa för att få sin färg. Kontrasten mellan innertaket i trä och de vitmålade tegelväggarna är slående. Valven mellan mittskeppet och sidoskeppen ger en känsla av en katedral, samtidigt liknas kyrkan vid ett upp och nervänd vikingaskepp.

Ursprungligen rymde kyrkan 1250 sittplatser men år 2008 gjordes en inre renovering. Golvet framme i koret rätades upp. Samtidigt monterades sju bänkar bort på vardera sida om mittgången. Detta öppnar upp möjligheterna att använda koret på flera sätt vid exempelvis konserter och gudstjänster. Bänkarna ersattes av lösa stolar. Sedan några år tillbaka används inte sido-läktarna ur brandsynpunkt. Detta gör att antalet sittplatsen nu ligger på ca 700.

Kyrkan är fylld av symboler och konstverk, allt från drakhuvuden på den stora takkronan till sniderier på knutändarna i takstockarna och vackert skurna ornament på bjälkar i sidogångarna..

Ornament och utsmyckningar

Till första sidan

”Livets träd”
(pelare under södra sidoläktaren)

*”Jag är vinstocken, ni är grenarna.
Om någon är kvar i mig och jag i honom
bär han rik frukt: utan mig kan ni ingenting
göra.*

(Johannes 15: 5)

Livets träd med sina slingrande grenar fulla med mogna och omogna druvor är en av många utsmyckningar i kyrkan. Druvan kan ses som en symbol för församlingen men också för Jesus själv.

Druvklasarna återkommer även på predikstolen och altarringen.

Tyget på altaret (antependium) och predikstolen (predikstolskläde) har olika färger, så kallade liturgiska färger, som speglar kyrkoåret och söndagarnas karaktär. Här är den vita färgen representerad.

Liturgiska färger finns också på prästens stola och mässhake.

Vit - glädjens och renhetens färg
Grön - växandets färg
Blå/lila - förberedelsens och botens färg
Röd - Andens och kärlekens färg
Svart - sorgens färg.

Altartavlan

(Ninnan Santesson)

Till första
sidan

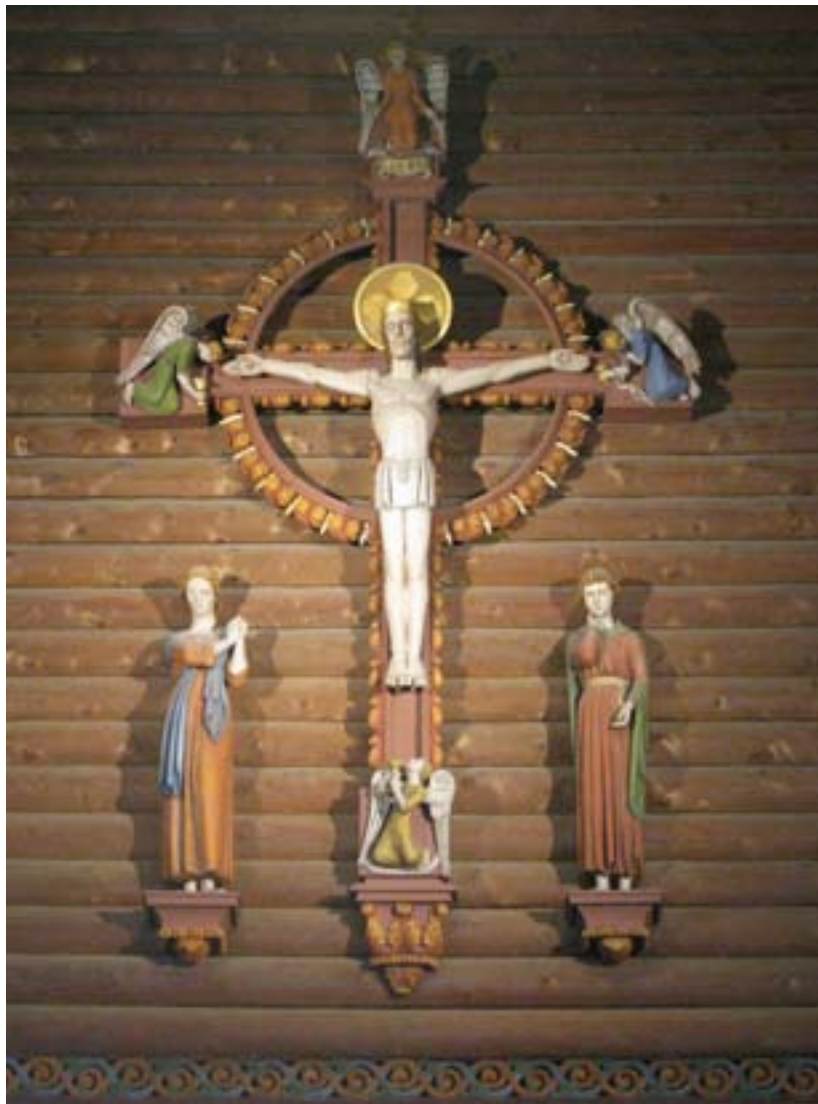

Altarskåpets ram ritades av Sigfrid Ericson och var klar vid kyrkans invigning 1914. Relieferna i altartavlan gjordes 1923 av skulptören Ninnan Santesson. Det är en triptyk med himmelsfärden som motiv i mittfältet, Jesu bönekamp i Getsemane till vänster samt Kristi död på korset till höger. Konstnären Bertel Nordström (som var gift med Ninnan Santesson) målade relieferna. I. N. H. S över triptyken läses Iesus Nazarenus Hominum Salvator, Jesus från Nasaret människornas frälsare. Altaret och altarringen är uppbyggda i täljsten.

Triumfkrucifix

(Ninnan Santesson)

Till första
sidan

Ninnan Santesson snidade det väldiga triumfkrucifixet 1925 efter en medeltida förebild. Kristus är krönt med kungakrona istället för en törnekrona. Kristus har segrat över döden. Maria och Johannes sörjer på var sida om Kristus.

Ninnan Santesson (1891-1969)

Föddes på Tjolöholm i Halland.

Hon var verksam som skulptör och tecknare och fick sin konstnärliga utbildning på Konstfack och Konstakademien i Stockholm samt i Paris.

Andra verk:

”Flickan och hunden”, en staty i brons, Mälarhöjden i Stockholm.

Erik Dahlberg i granit, Erik Dahlbergs trappor, Göteborg.

Dopfont

Till första
sidan

Dopfunten från 1991 ritades av arkitekten Arne Tollbom efter skisser av Sigfrid Ericson och höggs i gotländsk sandsten från Slite stenhuggeri på Gotland.

Innan denna dopfont hade Masthuggskyrkan igen egen. Göteborgs museum deponerade vid kyrkans invigning en dopfont som ursprungligen var från Styrnäs kyrka i Ångermanland.

Från början var dopfunten placerad i ett cirkelformat rum längst ner i kyrkan, Baptisteriet, men redan tidigt flyttades den fram i koret.

Baptisteriet används nu som ett still rum där du kan sitta ner en stund, tända ett ljus eller be en bön.

De fyra evangelisterna

(Träskulpturer)

Till första
sidan

På väggen i korsgångens hörn finns fyra snidade skulpturer föreställande de fyra evangelisterna.

Var och en är avbildad med sitt särskilda attribut:

Matteus med en ängel eller människa, symbol för den heliga inkarnationen

Lukas med en ox, symbol för bön och offer

Markus med ett lejon, symbol för kunglig makt

Johannes med en örn, symbol för inspirationen av den Helige Ande

Henry Nilsson, skulptör bördig från Hässleholmstrakten i Skåne.

Han utbildades bland annat på Kulturen i Lund samt i Köpenhamn. Hans skulpturer finns också i Hässleholms, Lyse, Starrkärr och Utby kyrkor.

Skulptör och träsnidaren
Henry Nilsson (1872 - 1922).

Fridens och Stridens Ängel

(Träskulpturer)

Till första
sidan

På avsatser på korets sidoväggar står två träskulpturer av Henry Nilsson föreställande Fridens ängel med ett barn i handen (över dopfunten) och mitt emot Stridens ängel Mikael som besestrar draken.

Orgeln och Orgelfasaden

(träsniderier)

Till första
sidan

Orgeln är med sina 65 stämmor Göteborgs stifts största kyrkorgel, byggd av J. Magnussons orgelfabriken i Göteborg och invigdes samtidigt med kyrkan 1914. Orgeln har även ett fjärrverk i koret bakom altaret. Orgeln hade ursprungligen 35 stämmor men ytterligare 30 installerades 1952.

Kyrkorgelns pipor avskärmas av ett stockverk med musicerande änglar skurna av Henry Nilsson.

Stenreliefer i södra vapenhuset

Till första
sidan

I södra vapenhuset är evangelisternas symboler avbildade på en pelare. Ängeln/bevingade människan (Matteus), Oxen (Lukas), Lejonet (Markus), Örn (Johannes)

Stenreliefer i norra vapenhuset

Till första
sidan

Stenrelieferna i norra vapenhuset skildrar olika händelser i julberättelsen. Josef, timmermannen, Maria och Jesusbarnet, tre vise män samt ett ornament.

Lägg märke till figuren med plankan bakom Josef. Det berättas att arkitekten Sigfrid Ericson hade stora diskussioner angående innertaketets material. Han ville ha hela bjälkar medan byggandsnämnden vill spara utgifter genom att bara använda plankor. Till sist fick arkitekten som han ville. Men dispyten har förevigats i reliefen.

Skeppet Java

(modell)

Till första
sidan

Modellen av fullriggaren Java är inget votivskepp som annars är vanligt i kyrkorna utefter kusten. Den deponerades av Sjöfartsmuseet till Masthuggskyrkan i samband med kyrkans 30-årsjubileum 1944.

Skeppet Java

byggdes 1869 på Kustens varv i Göteborg och såldes 1891 till Norge.

Det berättas att kyrkoherde Rosengren besökte Sjöfartsmuseet inför 30-årsjubileet efter att ha framfört ett önskemål om att kyrkan skulle få ett votivskepp. Den dåvarande chefen för museet Olof Traung visade ett skepp men det ansågs dock för litet och inte till någon glädje högt upp i Masthuggskyrkans tak.

När frågan ställdes om hur stort ett skepp behövde vara pekade man på modellen av Java och sa - Ungefär så stort.

Traung blev mållös över slik fräckhet. Han hade emellertid trångt på sitt museum. Plötsligt sa han till Rosengren.

- Ta den då i Herrans namn!

- Det var det bästa kapen Traung kunde säga. Jag tar den i Herrans namn, sa kyrkoherden och log.

Java "invigdes" av biskop Carl Block vid jubileumsgudstjänsten den 15 oktober 1944.

(ur artikel i Göteborgstidningen 31 december 1972)

”Jesus i stormen”

(ikon av Erland Forsberg)

Till första
sidan

Till vänster om koret, bredvid predikstolen hänger en ikon inköpt år 2009. Ikon föreställer ”Jesus i stormen”. (Matt. 8:23-27)
Den är gjord speciellt för Masthuggskyrkan av ikonmålare Erland Forsberg.

”Härlig är jorden”

(silkesbroderi designat Signhild Häller)

Till första
sidan

Silkebroderiet på temat ”Härlig är jorden”, är komponerat av Signhild Häller 1949. Fyra kvinnor i en av församlingens sykkretsar färdigställde bilden under fyra år. Tavlan är full av bibliska symboler, och har fått namn av en av de mest älskade psalmerna i den svenska psalmboken nr 297. Lagg märke till att Masthuggskyrkan finns avbildad till vänster om Maria och Jesusbarnet.

Signhild Häller från Göteborg (1896-1978).

Utbildning på Slöjdföreningens skola och på Valands målarskola i Göteborg.

Förutom specialisering inom textilkonst på silkesbroderier har hon publicerat dikter och romaner.

I Göteborgs stadsbibliotek finns hennes dockskåp som illustrerar olika tidsepoker och arbetsplatser.

Traditional court

(Vävd bonad från Sydafrika)

Till första
sidan

Under orgelläktaren återfinns en väv, Traditional court i handspunnen ull från Rorke's Drift Art and Craft Centre i Sydafrika. Väven inköptes år 2001 för att symbolisera församlingens och Svenska kyrkans nära relation till den evangelisk-lutherska kyrkan i södra Afrika. Färgerna i väven går igen i altartavlan.

Rorke's Drift Art and Craft Centre startade 1962 av konstnärerna Ulla och Peder Gowenius från Sverige. Här utvecklas traditionellt konsthantverk som textilarbeten, olika vävarbeten och keramik.

Läs mer på deras egna hemsida www.centre-rorkesdrift.com

Platsen Rorkes Drift belägen i Natalprovinsen i Sydafrika är annars mest känd för ett slag under zulukriget mellan brittiska och zuluiska soldater januari 1879.